

Večernik

Leto II. (IX.), štev. 9

Maribor, četrtek 12. januarja 1928

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov veak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.400

Vetja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Ogledi po tarifi

Oglašne sprejeme tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Pred kongresom demokratske stranke

SESTANEK GLAVNEGA ODBORA, STRANKIN KONGRES

BEOGRAD, 12. januarja. Davi se je sestal glavni odbor demokratske stranke, da določi smernice za bodoči strankin kongres. Pri tej priliki je očitel predsednik stranke, Ljuba Davidovič, na kratko vsebino svojega ekspozicije o splošnem političnem položaju. Ekspozicija je ostra kritika delovanja vlade. Davidovič je med drugim tudi izjavil, da bo določil nadaljnje smernice za kongres tekom posameznih referatov.

Zunanji minister dr. Marinkovič je podal kratko poročilo o zunanji politiki države, posl. Veljkovič pa je imel dolg govor o obupnem gospodarskem položaju države ter je navajal ukrepe, ki bi bili po-

KI DOLOČI SMERNICE ZA V BEOGRADU.

trebni, da se obvaruje država preteče katastrofe.

Kakor se zatrjuje, je bil med Davidovičevim in Marinkovičevim krilom dosežen sporazum, da bo zajamčena svobodna razprava o političnih vprašanjih.

Politični krogi ne pričakujejo nobenih senzacij od kongresa demokratske stranke, ki se bo najbrže zadovoljil z resolucijo, v kateri bo sicer grajal sedanjo vlado, obenem pa postavil nove zahteve na naslov vlade. Ako pa bi vlada odklonila demokratske zahteve, potem bo sklepal o temeljnih vprašanjih koalicije nov kongres.

Gostilničarji in kavarnarji proti oblastnim in občinskim davščinam

LEPO PROTESTNO ZBOROVANJE MARIBORSKIH IN OKOLIŠKIH GOSTILNIČARJEV. — PIKRI OČITKI NA NASLOV OBLASTNE VEČINE IN

Maribor, 12. januarja.

Včeraj se je vršil skupen izredni občni zbor Zadrug gostilničarjev in kavarnarjev iz Maribora ter okolice. V Gambri-novi dvorani so vztrajali domala polnoštevno zbrani člani obeh zadrug skoro cele štiri ure, razpravljajoč o neznosnih davčnih udarcih, ki jih doživlja gostilničarski stan zadnji čas od strani oblasti in občin.

Zborovanje je vodil načelnik mariborske zadruge g. Andrej Oset in podal pregled o vseh mogočih davčnih obremenitvah, ki so jih utrpeli gostilničarji od 1923. dalje. Točilni taksi so sledili računski bloki, tem nočni davek, vedno večje občinske doklade, ki znašajo n. pr. v Mariboru nič več kot 685%. Sedaj pa je sfabricirala še nova korporacija — oblast — svoje davke in jih naprtila le enostransko gostilničarskemu stanu ter jih navila v neverjetno višino. 23 zadrug mariborske oblasti je pisмено protestiralo pri oblastni skupščini proti novim davkom, a brez uspeha. Danes nam je razmišljati in sklepati o nadaljnjih korakih v zaščito svojega stanu.

Po pozdravih načelnika okoliške zadruge g. Holca in zastopnika Zveze gostilničarskih zadrug mariborske oblasti v Celju je spregovoril odposlanec TOJ g. Mohorič iz Ljubljane. Da je napačno mišljenje onih, ki nalagajo nove davke gostilničarskemu stanu, češ da je tu zaslužek najlažji, je najboljši dokaz dejstvo, da radi prevelike preobremenjenosti, gostilničarji kar po vrsti odlagajo svoje obrtne pravice. Isto trošarinsko politiko, kot jo je udarila država, je prevzela tudi oblast, ki jemlje enostavno 100% na državno trošarino, le na vino so v mariborski oblasti vzeli 50%. Govornik je prikazal vso ničevost izgovora, da se bo z velikimi davki pobijal uspešno alkoholizem. Saj je zganjekuha prosta in se vinogradništvo podpira! Oblasti so morale vzeti neke dohodke za svoje delo, toda tako enostranska obremenitev ne kaže pravega razumevanja odločujočih za naše gospodarstvo. Skrajni čas je, da dobimo zakon o oblastnih finančah. Iz državnega proračuna pa naj se izločijo in dodeli oblastem potrebna denarna sredstva! Realni davki sploh ne

spadajo v državni proračun, temveč naj se prenesejo oblastni samoupravi. Zbornica TOJ bo podpirala gostilničarje in kavarnarje v njihovih prizadevanjih po olajšanju gospodarskega položaja.

Gostilničar g. Lipovšek je temperamentno nastopil proti zastopnikom slovenskega naroda v vladi in oblastnemu odboru, ki so poznali gostilničarje le pred volitvami, sedaj pa pomagajo razdrniti vrh okrog vratu kavarnarjem in gostilničarjem. Burno pritrdjevanje je zaorilo v vsej dvorani; na edini medklc pa je prizadeti prejel takojšen odgovor in utihnil za vedno. G. Lipovšek se je kasneje še večkrat oglašil k besedi in zlasti pozival navzoče, da prepričajo poslance v narodni skupščini o nujni potrebi črtanja čl. 69. fin. zak., ki prepoveduje prosto razpolaganje z nepremičninami v pasu 50 km od državne meje. — Neprijetno se je dojmilo zborovalcev, da se oblastni odbor ni odzval vabilu k udeležbi na protestni zbor.

Obširne debate so se udeležili gg. Valjak, Senica, Emeršič, Postl, Lipovšek, Mohorič in drugi. Pred zaključkom lepega protestnega zborovanja so bile sprejete resolucije proti novim oblastnim davkom, proti občinskim davkom in proti uzakonitvi čl. 69. fin. z. Resolucije se odpošljejo finančnemu ministru, občinskemu svetu in Jugoslovanskemu klubu.

Izvajljena dekleta.

Nezaposlenost in obenem poštenje naših deklet gotovi elementi grdo izrabljajo za svoje umazane namene. Koliko naših deklet je padlo že tem brezvestnejšem v roke in so se končno hočeš nočeš pogreznile v močvirju nemorale. Vsa znamenja kažejo, da sta postali v našem mestu zopet dve dekletki žrtev grde kupčije. Že približno pred desetimi dnevi je namreč neki elegantno oblečeni gospod, ki mu je pri poslu pomagala še neka dama, nagovarjal razna naša dekleta, da jim poskrbi dobro službo. Dve sta mu tudi nasledili in sicer 20letna Elizabeta Kaiser in 17letna Marija Potisk s Pobrežja. Odšli sta v smeri proti Zagrebu s trebuhom za kruhom, sedaj pa ni o njih nobenih vesti več. —

Vprašanje umobolnice za mariborsko oblast

Maribor, 12. januarja.

Vprašanje bolnice za umobolne v Sloveniji je postalo aktualno že takoj po prevratu, ker je bila za celo Slovenijo na razpolago takrat samo umobolnica na Studencu pri Ljubljani, dočim je takoj odpadla možnost pošiljanja umobolnih iz štajerskega dela Slovenije v Feldhof pri Gradcu, kjer je bila dotlej skupna umobolnica za celo bivšo štajersko kronovino. Nastale so zato seveda takoj velike težave, ker je bila umobolnica na Studencu komaj prilično zadostna za bivšo Kranjsko in je mogla le v mali izmeri zadoščati tudi potrebam Štajerske. To stanje se je vedno slabšalo in zgodilo se je, da je morala umobolnica na Studencu končno oddati veliko število nezdravljenih umobolnih v domačo oskrbo.

Ko so oblastne samouprave prevzele od države v svojo oskrbo tudi bolnice, je naravno prešla umobolnica na Studencu popolnoma v last ljubljanske oblasti. Le koncilijantnosti vodstva zavoda je pripisovati, da je bilo izmed več kot 600 umobolnih v mariborski oblasti spravljanih na Studencu približno polovico in da tudi še danes sprejemajo tam najtežje slučaje tudi iz mariborske oblasti. Naravno pa je, da je to stanje trajno nevzdržno in da bo trebalo slejkoprej in sicer čim najhitreje najti pota in sredstva, da se to vprašanje tudi za mariborsko oblast zadovoljivo reši.

To je bil tudi povod, da je bilo že takoj v prvih sejah mariborske oblasti-ne skupščine meseca februarja, to vprašanje na dnevnem redu in da je oblastna skupščina že takrat pooblastila oblastni odbor, da izvrši potrebne poizvedbe glede eventualnega nakupa graščine št. Pave pri Preboldu v te svrhe. V oblastnem proračunu za leto 1928., ki ga je predložil oblastni odbor mariborski oblastni skupščini, je bilo tudi določeno najetje desetmilijskega posojila za zgradbo umobolnice za mariborsko oblast. Oblastni odbor je v času od prvih sej oblasti-ne skupščine pa do decemberske proračunske seje zadevo študiral ter iskal primerne prostore bodisi v svrhu nakupa že stoječih objektov bodisi v svrhu nove zgradbe. Projekt št. Pavel je na podlagi strokovnih mnenj moral pasti, istotako kasnejši projekt Slinvica pri Mariboru (veleposestvo grofa Schönborna). V ospredju sta, kolikor nam je znano, sedaj projekta Blagovna pri Celju (tamošnja graščina s posestvom) in pa graščina Jelše (srez Šmarje pri Jelšah). V oblastnem proračunu določeno najetje posojila v znesku desetih milijonov dinarjev za zgradbo umobolnice je sicer radi prevelike obremenitve z novimi oblastnimi davščinami in radi končnega proračunskega ravnotežja padlo, vendar pa se na študiju tozadevnih projektov dela naprej.

Upamo, da se dela na tem samo iz stvarnih razlogov. V »Slovenecu« smo čitali te dni poročilo, da se je mudil v nedeljo v Šmarju predsednik oblasti-ne odbora skupno z oblastnim poslancem dr. Ogrizkom in da sta si z nekaterimi drugimi merodajnimi funkcionarji in strokovnjaki ogledala tamošnje graščino. Z obžalovanjem

moramo konstatirati, da je oblastni poslanec dr. Ogrizek na večernem banketu tudi to priliko izrabil v svoje partizanske svrhe ter z demagoškim govorom delal reklamo za Slovensko ljudsko stranko in seveda tudi za sebe. Ne nameravamo o tem obširneje pisati, ampak konstatiramo to samo kratko s povdarkom, da vprašanje umobolnice, ki bi se naj ustanovila odnosno gradila iz davščin, katere bodo plačevali vsi prebivalci mariborske oblasti, brez izjeme in brez ozira na strankarsko prepričanje, in ne more biti samo vprašanje SLS in še manj predmet za njeno strankarsko propagando. Kadar bo gradila SLS umobolnico ali pa kakoršnokoli drugo napravo bodisi iz svojih sredstev ali pa iz davščin samo svojih pristašev, takrat bo imela pravico in ji bomo to pravico tudi priznali, da dela s tem reklamo zase.

Ob koncu še samo kratko registramo, da se ventilira tudi vprašanje, ali bi ne kazalo, da zgradita obe slovenski oblastni samoupravi velik moderni skupni zavod za umobolne iz obeh oblasti. Gotovo ima tudi ta projekt nekaj zase.

Mussolini — dedič velikega premoženja

RIM, 12. januarja. V Monte Carlu je umrla te dni žena italijanskega generala Cortelle, ki je zapustila vse svoje premoženje ministrskemu predsedniku Mussoliniju. Rojena Ema Colacco je bila najprej poročena z veleindustrijalcem Scotom, po katerem je podedovala premoženje, česar vrednost se ceni na 5 milijonov lir. Kot izvršitelj oporoke je določen bivši italijanski minister Mangiagali. — Mussolini ima izplačati samo nekaj legatov, med drugim milijon lir za bolnico v Rimu.

Smrt človeka, ki je 30 let molčal

V Csorku na Poljskem je umrl v hiši tamkajšnjega čudodelnega rabina bivši trgovec Frommer, znan sploh pod imenom »mutek«. Frommer je namreč pred 30. leti prisegel, da ne bo do smrti izpregovoril nobene besede. Posvetil se je samo molitvam in verskim knjigam. Zgodovina njegove pri-sege je zelo interesantna. Pred 30. leti je namreč nekem prepiru preklel svojo ženo, češ ji, da bi živa zgorela. Par dni pozneje je v njegovem skladišču eksplodiral bencin in je pri tej priliki zgorela njegova žena z obema otrokoma. Čudodelni židovski rabin je na to Frommeju nasvetoval, da naj dela pokoro in ne izpregovori nobene besede več. Frommer je v resnici do smrti držal svojo prisego.

Milijon dinarjev za preprogo.

V ameriški umetniški galeriji v Newyorku je bila prodana te dni zbirka starih preprog in tkanin za skupno vsoto nad 12 milijonov dinarjev v naši valuti. Največja cena je bila plačana za neko starinsko ispahansko preprogo, ki je bila sedem metrov dolga in tri metre široka. Preprogo je kupila znana tvrdka French za milijon dinarjev. Dve drugi preprogi pa sta bili prodani za 14.000 oz. 11.000 dolarjev.

Pismo Mariborčana iz Berlina

V VELEMESTNEM SILVESTRSKEM VRVENJU. — NEMŠKI FAKIR PAUL DIEBEL. — EKSPLOZIJE, BOXMATCH, ZABAVE IN ZABAVIŠČA.

Berlin, 9. januarja 1928.

Novo leto v Berlinu. 1928. Stopamo v desetletnico miru in dela. Berlin in vsa Nemčija dela, trdo, vztrajno, mrzlično. — Prehod iz starega v novo leto je bil tu kaj živahen. Široke ceste, žile vele-mesta, skozi katere se pretakajo milijoni z najmodernejšimi prometnimi sredstvi, cestno železnico, avtobusi, taksiji, nad-in podzemno železnico, vse so polne ljudstva, ki ob žaru velikih obločnic, vzplamtevanju pisanih reklamnih žarnic hiti, da ne zamudi svoje zabave in od-diha. Vse drvi; meščan vele-mesta nima časa, zdaj je tu, za nekaj minut mora biti že kilometre daleč proč, a točen ko ura. Kretanje, tempo je filmski, film, ki se mu pravi življenje, Metropolis. — Vse se hoče radovati do novega dne, v novo le-to, tako oni iz berlinskega zapada, ki predstavljajo svet gornjih milijonov, o-nih ki v pobožnem zamaknjenju časte mamona, in oni, ki v Weddingu stanujejo, prebivalci proletarske četrti veli-kega Berlina, ljudje, ki žive, da delajo, ki delajo, da žive, in katerim je življenje ostalo toliko dolžno. Silvestrovalo se je do ranega dne, pestrobavne serpentine raz oken in balkonov, raz dreves ob ale-jah vsepovsodi pričajo o tem. Kakor pri nas ob takih prilikah, tudi tu ni manjka-lo prestopkov policijskega reda, dasi je bila policija zelo liberalna in je posredo-vala le pri težjih kršitvah. Vseeno bele-ži polic. statistika 284 aretacij (samo), mesto 535 v minulem letu. Tudi napredek. Dopisniku nekega pariškega lista se je celo zahotelo, naštevati vse ogrom-ne količine šampanjca, vina, žganja, pi-va, ki so se konzumirale v Silvestrovi noči. Berlinčani so Francozu hudo za-merili, da jim gleda na prste — ne, na grla — in sedaj zahtevajo, da se »nadle-žni« tujec odstrani. Pa od tega je že pet dni, še pet, pa bo vse pozabljeno. Berlin živi hitro, zelo hitro, preko okvira časa naprej. Tempo, tempo!

Paul Diebel v Berlinu! Kdo je Paul Diebel? No, oni šlezki rudar, ki s feno-menalno koncentracijo duha zamore iz-ključiti kot kak indijski fakir vsako ob-čutje bolečine, pusti, da ga pribijajo na križ, mu z žebli in bodali prebadajo mi-šice, s plamenom smodijo kožo, a on vse to trpinčenje kvitira z najljubeznivejšim usmevom, kot bi ga božali. Ravnotako proizvaja krvavitev na telesu v poljubni obliki in na poljubnem mestu. Pri tem je zdrav in čil, stopi na oder brez reli-gioznega fanatizma, brez pobožne eks-taze ali krčev. Za profesorja Ewalda, in za Berlinčane, ki so kot luterani umevno precej skeptični napram pobožnim Bavarcem in njihovi »sv. Tereziji kon-cersreutski«, pomeni Paul Diebel konec čudeža. Ni ga čudeža, ki bi se ne dal znanstveno dokazati kot nekaj človeško-zmožnega. Skromni Paul Diebel pa se smeje in izrablja svoje zmožnosti, ravno tako njegov manager, ki umeje te zmož-nost zamenjati v marke — težke nemške valute.

In tako senzacija ne manjka. Kar vrste se druga za drugo. Na enem koncu zleti v zrak stanovanjsko poslopje, pokoplje pod ruševinami imetje in ubije 16 ljudi, 4 še pogrešajo. Amoniak, plin, bencin? Ugibanja. To je bila katastrofa v »Lands-berger Allee«. Naslednjega dne je na dru-gem koncu počila vodovodna cev in je voda preplavila cele predele mesta. In v nedeljo zjutraj je zletela v zrak zopet neka vila v Dahlemu, last bivšega ge-neralnega konzula Roberta Weingärt-nerja. Njegov kompanjon in svak Stam-mer si je uredil v vili kemični laborato-rij, napram oblasti pa sta bila kompanjo-na javljena kot proizvajalca zdravilnih čajev, pomlajevalnih pilul in drugih me-dikamentov. Stammer je bil v laborato-riju, kjer je z nesrečnim eksperimentira-njem moral zagrešiti eksplozijo, ki je zahtevala njegovo življenje in življenje strežnice Marte Schönfelder, osem oseb pa ranila. Zdaj se oblasti izprašujejo, ka-ko je bilo mogoče, da se je pod napačno firmo razpečavalo drugo blago in da je celo državna železnica pri tej tvrdki na-ročala signalne patrone za lokomotive.

Tudi sportni Berlin ima svojo senzaci-jo: boxmatch Schmeling-Bonaglia. Pre-napolnjena sportna palača, v ospredju mednarodna elita, italijanska kolonija polnoštevilna. Rože tekmovalcem, mrzli-čna napetost, zmagoslavje pri Italijanih. Ob 22.30 zazvoni gong. Italijan zavzame mesto, kjer je stal prejšnji zmagovalec — baje boksarska babjevernost. A že po dveh minutah in pol je Michele Bonaglio udarjen knock-out in pade kot vreča moke. Vleči ga morajo nezvestnega v kot, kjer se zavé, ko je sodnik že dav-no odšel. Pravi, da je imel grde in sla-be sanje. Tako je Schmeling dne 6. t. m. branil naslov evropskega prvaka in sla-vil izmed 41 bojov svojo petintrideseto zmago. Skozi oglašujoče vzklikanje mno-žice se slišijo odlomljeni akordi nemške himne. — Neki Beograjčan je dan po-prej poslal sportnemu uredništvu »B. Z.« pismo, v katerem pravi, da bo tekma trajala 15 kol, če Italijan že ne bo v pr-vem kolu izštet. Beograjčan je dobro prorokoval.

O Dunaju pravijo, da je mesto zabav in gledališč. Berlin nič manje. Vsa gle-dališča in kinematografi v sijajnih pala-čah so stalno zasedeni in le težko je pri večerni blagajni dobiti vstopnico, ki bi količkaj odgovarjala nam Jugoslovanom, ki moramo za eno nemško marko šteti težke novce trinajst in pol dinarjev. Kro-na zabavnih etablismanov pa je »Haller Revue« v admiralški palači na »Friedrich strasse«. Pod motom »Wann und wo« se daje revija v 43 slikah in človek se v štirih urah (od 8. do 12.) nagleda atrak-cij res svetnega vele-mestnega sporeda. Tu nastopajo tudi iz naših ilustriranih revij in iz poročil znane »Tiller-Girl«, »Admirals-Girl«, plesalke Thelma de Loréz, Helen Wehrle, Trude Hester-berg, »star« parških revij Marcella Rah-na, komiki Willi Lachner, Paul Morgan, Wolfgang Zilzer, Max Ehrlich, ekscen-trični plesalci Jimmy Jiggs, Robert Negrel in mnogo drugih. Revijo bodo po-novili v sredo dne 11. t. m. stopetdesetič. Kar tu ustvarja moderna oderska tehni-ka, združena z najrazličnejšim in najra-finiranejšim okusom, je nepopisljivo. — Sinfonija luči in barv, najdragocenejših kostumov in scenerij. Atraksije večera so: ples metuljev, zvezdnato nebo, na čarobnem vrtu. In res, vse kot začara-no; zdi se ti, kot bi gledal draguljarsko izložbo, v kateri bi vsi predmeti zlata, srebra, draguljev brušenega stekla in zrcal zadobili izredne dimenzije, oživeli in zarajali pred teboj v čarobnem plesu. Berlin daje tu najboljšo, kar zmore in se tako postavlja ob stran enakih znami-tosti Pariza, Newyorka in drugih vole-gradov. Saj pa tudi mora, saj beleži sta-tistika letni dotok nad 2 milijona tujcev, ki prihajajo sem, ali odhajajo od tu dne-vno v 162 brzovlakih v vse smeri sveta.

Skozi nemirni Berlin se vračam do-mov. Luna sije in brandenburška vrata mečejo orjaške in pošastne sence na gladki tlak. Ls.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Četrtek, 12. januarja ob 20. uri »Lokar-jeva Krista«, ab. D. Kuponi. Znižane cene.

Petek, 13. januarja. Zaprto.

Sobota, 14. januarja ob 20. uri »Živijo tatovi«, ab. A. Kuponi.

Mariborsko gledališče pripravlja za nedeljo, 15. jan. prvo letošnje predstavo »Orlov«. Ker bo letos i zasedba prvo-vrstna i oprema še izpolnjena, se je na-dejati, da bo ta lepa opereta ponovno na-polnjevala gledališče. Opera se bliža premijeri Verdijeve velike opere »Ples v maskah« z gospo Mitrovičevno k. g., drama pa študira najboljšo srbsko delo po prevratu, Predičevega »Polkovnika Jeliča«.

Nedelja v marib. gledališču. V nedeljo popoldne se vprizori ob 15. uri zelo priljubljena opera »Madame Butterfly« pri znižanih cenah, zvečer ob 20. »Orlov«, prvič v tej sezoni.

Mariborski in dnevni drobiž

Osebnosti s pošte.

Za dnevničarja sta imenovana P. Krjac in J. Kók na pošti Maribor 2. — Državni strokovni izpit za III. kategorijo so polo-žile uradnice: B. Horvat iz Rogaške Sla-tine, Fr. Vestnjak iz Dolnje Lendave, J. Čož iz Maribora, J. Pavlin v Pragerske-ga, M. Čretnik iz Murske Sobote, Sv. Hladnik iz Ptuja, A. Šavnik iz Beltincev, J. Ferjančič iz Maribora 2, Fr. Mrak z Rečice ob Paki in uradniki S. Tušek iz Podčetrčka, J. Zidarič iz Središča ob Dravi in J. Rataj iz Maribora. —

Telefonski promet Maribor—Leoben.

S 1. januarjem 1928 se je otvoril tele-fonski promet med Mariborom in Leob-nom. Pristojbina za navadni trinitutni pogovor znaša 29.70 Din, za pozivnico pa 9.90 Din. —

Sprememba posesti.

Razen pred nekaj dnevi omenjenih sprememb v posesti je omeniti še na-slednje: Zofija Tomažič in Marija Vo-glar sta kupila od I. delavskega kon-zumnega društva v Ljubljani za 140.000 Din hišo in vrt v Kacijanarjevi ulici št. 17; Josip Simonič in Amalija Eših s Po-brežja sta prodala Ivanu in Ani Kram-berger, trgovcu, za 250.000 Din hišo in gospodarsko poslopje na Koroški cesti 90; Klementina Clodi iz Graza in Pav-lina Tomasi iz Maribora ste prodali I. Hutterju in drugu, tekstilna tvornica v Mariboru, za 170.000 Din njivo v kata-stralni občini Grajska vrata. —

Preselitev podružnice SPD v Mariboru.

Podružnica »Slovenskega planinskega društva« v Mariboru naznanja, da je z 10. januarjem namestila svojo pisarno v v prostorih uradov »Zveze za tujski pro-met« (»Putnik«) Maribor, Aleksandrova c. 35, telefon 122, ter se od tega dne vr-šijo vsi društveni posli (plačevanje čla-narine, pristop novih članov itd.) v omen-jeni pisarni. —

Iz trgovskega življenja.

V trgovski register se je vpisala tvrd-ka »Theseus«, veletrgovina z droži in družba z o. z. v Mariboru, Maistrova 13. Družba izdeluje in razpečava drože, ke-mikalije in kemikalije, zdravila itd. — Izbrisala se je tvrdka: Slaščičarna »Jora«, družba z o. z. v Celju.

Na naslov poštnega ravnateljstva.

Pod tem naslovom smo prejeli in ob-javili predčerašnjim beležko, češ da pogrešajo v Studencih celo največje u-lice poštne nabiralnikov in da so bile vse tozadavne intervencije in pritožbe brezuspešne. Danes pa smo doznali iz avtentičnega vira, da gornja ugotovitev ne odgovarja resnici, ker ima Ciril Me-todova ulica poštni nabiralnik, Kralja Petra cesta pa celo dva; intervencije ali pritožbe glede tega pa sploh ni bilo no-bene! — Našim dopisnikom priporoča-mo, da se v prihodnje poučijo dodobra o stvari, o kateri pišejo, da ne spravljamo z netočnimi poročili prizadetih v nepri-jeten položaj. —

Občni zbor »Jadranske straže«.

Ki je bil določen za nedeljo dne 15. t. m., je preložen za nedoločen čas. V Gam-brinovi dvorani bi se istega dne moral vršiti brezplačen vokalni in instrumen-talni koncert. V načrtu je bila tudi usta-novitev podmladka »Jadranske straže« na srednjih šolah. Radi nepričakovanih ovir je odbor vse preložil na poznejši čas. O prireditvi in občnem zboru bomo poročali pravočasno. —

Stanovalci v hlevih.

Znano je, da se mora vsaka izpremem-ba stanovanja prijaviti na policijskem zglasovalnem uradu. Dogaja pa se, da pridejo v mesto ali se izselijo iz stano-vanja razne osebe in nastanijo po raznih hlevih, ne da bi prijavili nove vselitev. Poglavitje teh stanovalcev sicer ni prijet-no, vendar je tudi hlev ali skedenj sma-trati za stanovanje in se mora vsaka se-litev javiti zglasovalnemu uradu, ki mora imeti evidenco tudi o stanovalcih mari-borskih hlevov in barak. Prestopke bo-do oblasti strogo kaznovali. —

Kabaretni večer.

V Veliki kavarni jutri, v petek kaba-retni večer. Vodstvo pripravlja za 21. januar japonsko noč, za 28. januar pa lovski praznik. —

Pismo iz solnčnega ulamatinskega juga.

Iz Zelenike v Boki Kotorski nam piše prijatelj našega lista: Sedaj, ko vsepo-vod pritiska zima in so se po vsej državi dvigali snežni viharji, bo čitatelje »Ve-černika« gotovo zanimalo, ako zvedo, kako toplo in prijetno je vreme v Boki Kotorski. Dan za dnevom greje tukaj južno sonce in toplomer kaže čez dan 32—33° C. Livade so zelene, posute z nežnim pomladanskim cvetjem. Največ je marjetic, najdejo se pa tudi zvončki in vijolice. Po mnogih vrtovih je videti cvetoče, istočasno z zrelim sadjem ob-ložene pomaranče. Ob obali se igra v pesku bosa deca in veselo skače ter se smeje snegu, ki je sicer pobelil najvišje vrhove gor, a ne more do morja. Ko se grejemo v toplem solncu, se nam zdi skoro nemogoče, da je drugje povsod hladno in da se drugi stiskajo b gorki peči. Pozdrav z gorskega juga! —

Ljudska univerza.

V petek, 3. februarja so bo vršil ko-morno-glasbeni večer, katerega priredi violinska virtuoziinja ga Brandlova.

Zanimiva iznajdba divjih lovcev.

V Selnici so orožniki izsledili nov način divjega lova. Našli so zanimivo strelno in lovsko pripravo, ki nadome-stuje lovca. To je najprej stolček ali sto-jalo za puško, potem pa vabo. Petelinček puške se dotika iznajdljivo konstrui-ranega mehanizma na stojalu, ki je v zve-zi z vabo, pritegnjeno pred puškino cev-jó. Ko žival zgrabi za vabo, se mehani-zem nategne, potegne za seboj puškin petelinček in puška se sproži. Divji lo-vec samo pobira svoj plen ter znova na-stavlja puško kakor past. Orožniki, ki dobro poznajo vse trike divjih lovcev, o-značujejo najdeno lovsko pripravo za ne-kaj izvanrednega. Poleg puške-pasti so našli tudi par navadnih lovskih pušk. — Iznajdljivega divjega lovca sicer niso za-lotili pri delu, ovadili so pa nekega sam-ljivca, ki je imel doma nekaj kože in parkljev od srn. —

Tatovi koles pod ključem.

Policija zaslišuje tri specialiste v ta-fvinah koles, ki so v mestu in predmest-jih pokradena kolesa razpečavali v oko-lici. Jožef R. postopač in rokovernjača Al-bin K. ter Jože P. spretno vale krivdo drug na drugega, vendar je soudeležba vseh treh dokazana. Sodišče jih bo za njihovo udejstvovanje v pospeševanju biciklistike na deželi primerno nagradilo.

Z dežja pod kap.

Šele 7. januarja je prišla iz zaporov 20 letna brezposelna šivilja Marija K. in že so jo zopet vtaknili v luknjo. Ker je brez sredstev, brez zaslužka in stalnega biva-lišča, se je preživljala s prostitucijo, a so jo oblasti izsledile. — Aretirana je bi-la tudi 47letna Eliza G. ki je tudi služila denarje na enak način in v minuli noči nadlegovala moške. —

Z bičem po otroku.

Branjar T. Jurij je z bičem udaril 5-letno deklico in ji prizadjal občutne bo-lečine. Ker je bič namenjen živini ne pa za otroke, se bo možakar moral zago-varjati pred sodiščem. —

Nesreča v kuhinji.

Gospa Ana Lah je sinoči v svoji kuhinji tako nesrečno padla, da si je zlomila no-go. Zdravi se v bolnici.

Nov živinozdravnik v Slov. goricah.

Med. Vet. Dr. Egon Mežler se je na-mestil pri Sv. Lenartu v Slov. gor., kjer bo izvrševal stalno veterinarsko pra-kso. —

Akademija studenškega Sokola.

Ki jo priredi v soboto dne 14. t. m. to-čno ob 19. uri v svojem domu v Stu-dencih z vsemi svojimi oddelki, obsega sledeči vspeled: 1. Sokolska koračnica 2. ženska deca; 3. moški naraščaj — bradlja; 4. moška deca — 1 ura v telo-vadnici; 5. ženski naraščaj — vaje z obročki; 6. člani — krogi; 7. moški na-raščaj — palice; 8. ženski naraščaj — konji; 9. člani — bradlja; 10. člani — »Napreje«. Po telovadbi prosta zabava s plesom. Posebna vabila se ne razpo-siljajo. —

Planinski ples.

Podružnica SPD v Mariboru priredi svoj tradicionalen planinski ples dne 1. februarja v dvorani pivovarne »Union«. Čisti dobiček prireditve je tudi tokrat na-menjen zgradbi prepotrebne koče pri Ribniškem jezeru na Pohorju! —

Madžarsko oboroževanje

VSE JE MILITARIZIRANO. — AVSTRIJSKI PUBLICIST O MADŽARSKI NEVARNOSTI.

Fašistična Italija zalaga fašistično madžarsko z orožjem. Ravno ob začetku letošnjega leta so avstrijski cariniki pri Sant Gotthardu, kakor smo že poročali, zalotili pet vagonov s sestavnimi deli strojnih pušk pod napačno deklaracijo. Madžari se se izgovarjali, da je to tranzitno blago za Poljsko. Poljska je to odločno zanikala in svet se sedaj po vsej pravici razburja radi tajnega madžarskega oboroževanja.

Sant Gotthard je po slučaju že drugič postal nekako zrcalo madžarskih razmer. Leta 1849. so si tu stali nasproti Avstriji in Madžari. Pod Kossuthovim vodstvom so se borili tedaj Madžari za svobodo in neodvisnost svoje dežele, tabor Haynaua in kneza Windischgrätza je pa predstavljal črno-žolto reakcionarno imperialistično Avstrijo. Bitka, ki je za Madžare sicer slabo končala, ima v zgodovini častno mesto med osvobodilnimi boji proti habsburškemu nasilju.

Čas in ljudje se spreminjajo. Letos so pri Sant Gotthardu zopet trčili skupaj Avstriji in Madžari. Na avstrijski strani je danes nekaj vestnih in doslednih uradnikov, na Madžarski se pa jasno kažejo obrisi sile, ki čaka na svoj čas, da se udeleži gotovo ne za ideale demokracije in svobode, ampak za obnovo svojega kraljestva in za podjarmljenje drugih narodov.

Pet vagonov, ki pa niso prvi, je doseglo svoj cilj in spretni orožarski mojstri so gotovo že sestavili strojne puške, da se z njimi lahko vežbajo »Levente«-organizacije, ki tvorijo jedro madžarske armade, vedno pripravljene na napad na Slovaško, Banat, Bačko, Sedmograško in seveda tudi na avstrijski Burgenland. Te pokrajine hočejo Madžari prejkopre spraviti pod svojo krono. Naj angleška

spekulativna politika s svojo protirusko propagando še toliko vplje o sovjetski nevarnosti, svet mora vendarle uvideti, da izhaja največja vojna nevarnost iz Madžarske. To je dežela, kjer se govori o bodoči vojni, kakor pri nas o kaki sportni tekmi. Nižje in najvišje šole, sodne in upravne ustanove, cerkvene oblasti, vse je militarizirano na Madžarskem.

V dunajskem dnevniku »Der Tag« je pisal te dni dr. H. Bessemer: »Pred par leti mi je rekel svetnik pri madžarskem poslanstvu na Dunaju: Drob jim bojal iztrgal!« — V prvi vrsti je seveda menil Čehe in Srbe, mislil je pa tudi na druge. Bethlen ima pakt z Italijo v žepu. Mussolini sega z roparskimi kremplji po Albaniji, kjer gnezdi na meji srbski sokol. Francosko-italijanska nasprotja so tu, trajajo in ne izginejo, pa če bi se Briand in Mussolini tudi res sestala. Fašizem sanja o nadvladi nad Sredozemskim morjem, nad Balkanom in bližnjim vzhodom. Madžarska iredenta je pa polna sanj o tisočletni madžarski kraljevini. To so nevarne sanje, nevarne za sanjajoče in za vse sosede.

Avstrijski publicist povdarja veliko potrebo najpozornejšega zasledovanja francoskih razmer ter meni, da se morajo vsi sosede že danes dobro zavedati, kaj jim kaže storiti v slučaju kake madžarske avanture. Svoj članek zaključuje tako-le: »Če pride do vojne — Francija in Jugoslavija na eni, Italija in Madžarska na drugi strani — je poraz Italije in Madžarske gotov. Ne sme se pa dopustiti, da bi od naše strani po starem »Bog ohrani, Bog obvari« hotel kdo s kakoršnokoli pomočjo na stran italijanskega in madžarskega fašizma.«

Sven Hedinova ekspedicija

Slavni raziskovalec in pisatelj Sven Hedin vodi že več mesecev svojo ekspedicijo po najbolj zapuščenih, pokrajinah ogromne Kitajske. Zvezo s svetom vzdržuje le na ta način, da pošilja ljudi od svoje karavane nazaj do zadnje postaje kitajske železnice Paoto. Ravno sedaj je njegova ekspedicija v najbolj zapuščenih pokrajini, kjer rabi več dni, da pride do vode. Sven Hedinova ekspedicija je prava potujoča univerza. Njeni člani so švedski, nemški, danski in kitajski znanstveniki, ki se v vsakem oziru najboljše izpopolnjujejo. Nemec dr. Hau-de vodi meteorološki oddelček. Kitajec je deset in sicer samih profesorjev in visokošolcev. To so najboljše posredovalci med evropskimi člani ekspedicije in domačini. Švedska učenjaka geolog dr. Norin in arheolog dr. Bergman sta dovršila že dosedaj velevažno kartografsko delo. V jezikovnem oziru nimajo sodelavci nobenih težav. Vsi Kitajci govorijo ali angleški, francoski ali pa nemški jezik, dočim Nemci in Švedsi niso večji samo vseh teh jezikov, marveč tudi vsaj deloma kitajščine.

Na dolgotrajni ekspediciji izpopolnjujejo jezikovno znanje drug od drugega. Ekspedicija ima tudi svojega zdravnika Danca dr. Hunnala, ki širi moderno zdravstvo celo med prebivalstvom kitajskih pokrajin, ki doslej ni imelo niti osnovnih pojmov o evropskem življenju. V vseh svojih poročilih izraža Sven Hedin največjo hvalo in priznanje svojim sodelavnikom.

Neprijetna reklama.

V Bernu je priredil francoski poslanik Jean Hennessy na čast Brianda, Stresemanna in Chamberlaina, ki so prisostvovali zasedanju Društva narodov, banket v odlični restavraciji. Pri banketu poslanca, ki je tudi član ravnateljstva znanne francoske tovarne konjaka, se je pripetila sledeča dogodivščina: Ob zaključku »uspele« pojedine je Hennessy naročil za številne goste konjak. Nekdo za mizo pa se je oglasil: »Hennessy-konjak seveda.« Gostilničar se je popraskal za ušesi in dejal konzulu: »Gospod, imam konjak boljše marke.«

Velika dedščina dunajske občine

Dunajska mestna občina je postala srečen dedič velikega premoženja po dobrotniku, na katerega so Dunajčani že davno pozabili. To je bil neki Alojz Schweiger, ki je igral veliko ulogo v poslovnem svetu predvojnega Dunaja. V kupčijah je bil mož pravi genij, v privatnem življenju je pa veljal za čudaka. Ko je izbruhnila vojna, je že slutil slab konec za Avstrijo, likvidiral je vse svoje kupčijske zveze ter naložil svoje premoženje večinoma v ameriških vrednostnih papirjih. Nekaj časa je še pohajal po Dunaju, potem pa se je preselil v svojo rojstno vas nekam na Češko. Tu je sedaj umrl ter zapustil veliko premoženje 105 milijonov čeških kron, od katerega dobi mestna občina četrtino za podporo revnih visokošolcev. Drugo četrtino je zapustil svoji rojstni občini na Češkem za podpiranje revežev, vse ostalo pa zopet mestu Dunaju, da s tem denarjem upravlja ter podpira pokojnikove sorodnike, če bi prišli v kake stiske. Če pa številni sorodniki podpora ne bi rabili, naj se tudi ta denar uporabi v dobrodelne svrhe. Schweiger je bil samec in je umrl v starosti nad 80 let.

Potrpežljivo delo.

Neki švicarski urar je izrezljal iz deščic milansko katedralo po načrtih, katere je naročil iz Italije. Dela se je lotil pred 18. leti in je šele sedaj izgotovil model, ki ima v obsegu 5 in pol, v dolžini 1,35, v širini pa 0,86 metrov. To vzorno rezbarsko delo je sestavljeno iz približno 7000 koščkov, ima 124 stolpčev in 157 oken. Za eno samo okno je rabil potrpežljivi rezbar 16 ur. Instaliral je tudi električno luč, ki razsvetljuje model z največjim učinkom.

Nove vasi na Krimu.

Ruska vlada je izdelala načrt, po katerem bodo od zadnjega potresa prizadete vasi na Krimu izpraznjene in postavljene nove v kraji, ki od potresa niso trpeli. Najprej bodo izpraznjeni vasi ob rečnih izlivih v Črno morje. Nove vasi bodo zgrajene na poseben proti potresom odpornejši način.

Kemične reforme — prevrat sodobnosti

Ljudje se bodo ločili od mlze in postelje.

Kako se bodo čudili naši vnuki, kadar bodo v drugi polovici dvajsetega stoletja videli v starih poslopjih svojih očetov postelje, še bolj pa se bodo čudili, ko bodo ogledovali razne lonce, sklede, štedilnike in slabo opremo. Smejali se bodo, kadar bodo čitali, da so njihovi očetje prespali vsak dan 7—8 ur dragocenega časa v melkih posteljah in da se je ure in ure na štedilnikih cvrilo in prajilo ono, kar so oni potem s posebno naslodo v precej krajšem času povzili in nenavadnih posod!

Kemiki trdijo, da se bo življenje v prihodnjih 25. letih toliko spremenilo, da bo v gornjem odstavku opisano začudenje popolnoma opravičljivo, vse današnje življenje pa bo postala davna neverjetna zgodovina.

Naredin Berthelot pa je predhodnik nove dobe in povzročitelj velikih izprememb. Sestavlja je koncentrirane pilule, katere je zavživalo šestero oseb več tednov zaporedoma, ne da bi dobivale druge hrane. Tri osebe so shujšale, ena se je zredila, dve pa sta obdržali prvotno težo. V slučaju, da se te pilule izpopolnijo, tako da bodo zadovoljile splošni potrebi, bo njih uporaba do temelja prevrnila sedanji način življenja. Prenehalo bo kuhanje in pripravljanje jedil, prenehale bodo obilne pojedine ob naloženih mizah itd.

Toda kemične reforme ne gredo samo za tem, da bi se odpravila miza in nje nadloge. Kemija pripravlja tudi resen obračun s spanjem in sanjami. Tudi postelje bodo morale kapitulirati pred modernim nasprotnikom. Kemija je tik pred izpopolnitvijo pilul za odpravo sna. Človek bo v kateremkoli času dneva ali noči, kadar bo pač občutil utrujenost ali zaspanost, povzil eno ali dve piluli, ki ga bosta pogreznili v globok, počitka poln sen, ki ne bo trajal nad 10 minut. Nekateri zdravniki v resnici trde, da nam brez oziroma na naše delo zadostuje dnevno deset minut popolnega počitka. Vprašanje je samo, kateri organizem bo zdržal 23 ur in 50 minut neprekidnega dela, duševnega in telesnega.

To povest, oziroma prorokovanje o bližnji bodočnosti objavljajo pariški časopisi.

Spor radi kraljičinega srca

Med mestom Nantesom in departementom Bas Loire je prišlo do spora. Mesto in departemen se prepirata radi srca neke francoske kraljice, ki je bilo izročeno mestu v varstvo. Srce je prišlo v muzej, a čuvar muzeja ga noče vrniti mestu.

Ana de Bretagne je prostovoljno pridružila Bretagno Franciji. V spomin na ta dogodek si je narod od svoje vladarice zadržal in hranil številne relikvije. Znan je posebno baldahin, pod katerim je Ana svečano vstopala v Nantes, posebno pa se čisla njeno srce, ki je vstavljeno v zlatem srcu. Ti predmeti so last mesta Nantesa. Občinski očetje so zgodovinskimi ostankom hoteli najti rimljen prostor v dvorcu Nantes, nekdanjem posestvu vladarjev Bretagne, v katerem se je Ana tudi rodila. Toda s stavbo občina ni mogla razpolagati, ker so gradili pretvorili pred leti v kasarno.

Kasneje je grad zopet prešel v last mestne občine, ki ga je obnovila in uredila v njem muzej za dekorativno umetnost. To je bil tudi povod, da je mesto hotelo v eni izmed številnih soban razstaviti tudi kraljičino srce. Toda kustos muzeja, ki brani srce, je izjavil, da ne izroči srca. Nekateri navdušeni meščani zahtevali, da se naj muzej napade in s silo odvzame srce, dočim drugi predlagajo, da se zaprosi pomoči pri sodišču.

Ako se v spor ne bo vmešala kaka nadrejena upravna instances, bo kočljiva zadeva ostala nerešena več let.

Vermandé — novi Landru.

Nedavno je vzbudil v Franciji proces proti Julesu Vermandéu veliko pozornost. Vermandé — novi Landru — je umoril svojo ženo, jo razrezal na kose in sežgal na ognju. Radi zločina je bil obsojen na smrt pod giljotino, a je pri pred-

Sport

Sankaška tekma preložena

Po zanesljivih poročilih iz Ruš in z Ruske kože so se snežne prilike na sankski progi toliko poslabšale, da je ISSK Maribor primoran tekmo preložiti vsaj za teden dni. O nadaljnjih spremembah bomo poročali.

Fuzija Merkurja z Rapidom.

Sinoči je padla odločitev glede nadalnje usode TSK Merkurja. Klub, ki je že dalj časa hiral in tudi v bodočnosti ni imel nikakih izgledov, zlasti ker ni imel zadostno število upravnih delavcev, je na sinočnjem občnem zboru prešel s članstvom in imovino k Rapidu. Merkur se je torej fuzioniral z Rapidom, ki bo prevzel ves inventar in poplačal tudi dolgove.

Slovansko plavalno prvenstvo.

Plavalno tekmovanje za slovansko prvenstvo se bo vršilo 21. in 22. junija v Pragi. Resna internacionalna prireditelj, katere se bodo udeležili Čehi, Poljaki in Jugoslovani, bo nekak olimpijski preizkus za slovanske narode.

Sedniku republike zaprosil za pomilostitev, kar je imelo popoln uspeh. Ko so Vermandu sporočili, da je pomiloščen, se je zjokal kakor otrok in pri izhodu iz celice na smrt obsojenih padel na kolena. Vermandé je takoj pričel snovati načrte za bodočnost in izjavil stražniku, da bo z dobroto in poslušnostjo popravil svoj zločin. Hvalil je boga in predsednika, ki sta mu omogočila, da še na tem svetu s svojo spokornostjo popravi zločinsko dejanje, četudi bo to v zvezi z najstrašnejšimi mukami. Vermandé bo prepeljan na Hudičev otok pri Guayani.

Velikanska sodna razprava.

V Berlinu je dosegla enoletni jubilej sodna razprava proti Barmatu in tovarišem-spekulantom iz inflacijske dobe. Dosedaj je bilo 157 razpravnih dni in če se razpravlja na dan povprečno 5 ur, je bilo doslej že 775 ur. Obtoženih je 11 oseb, proti njim je nastopalo že 5 državnih pravdnikov, zagovornikov je pa bilo do sedaj 17. Spisi obsegajo 70 knjig in 1000 zvezkov. Samo obtožnica ima 648 strani. Obtožnici je priloženo 59 obsežnih strokovnjaških izjav. Razpravni zapiski imajo že 2800 strani. Doslej so zaslišali 59 strokovnjakov in okrog 400 prič. S preiskavo vred traja zadeva že 3 leta in so razpravni stroški narasli na 3.220.000 dinarjev. Za tisk obtožnice in strokovnjaških mnenj je izdano 140.000 Din, priče so pa doslej stale nad 300.000 Din.

Samomor pred zaroko.

V torek je vzbudil v Parizu precejšnjo senzacijo samomor lepe in mlade Rusinje, Ksenije Andrijevske, hčerke bivšega carističnega generala. Živela je skupno s svojimi starši in posejala šolo za lepe umetnosti. Ravno te dni bi se morala poročiti z nekim svojim rojakom, opernim tenoristom. Mladenka je najela privatni avto in naročila šoferju, naj jo odpelje v bouloviski gozd. Po kratki vožnji je šofer nenadoma zaslišal revolverski strel in ustavil avto. Ko je odprl vrata, je našel mladenko v mlaki krvi. Pognala si je kroglo v levo senco in bila kmalu mrtva. Kaj jo je spravilo v obup, je ostala tajnost, ki jo je odnesla v svoj grob.

Orožje ali ljubezen?

Med pariškimi in berlinskimi podjetniki raznih zabavališč vlada že precej časa velika vzajemnost. Redno izmenjavajo med seboj razne zabavne atrakcije in sedaj so v Pariz povabili celo 140 ravnateljev nemških varietejev. Gostom so priredili najprej pojedino, potem pa slavnostno predstavo. Posebno točko te predstave je tvoril nastop 12 baletk, katerih vsaka je nosila veliko črko. Ko so baletke nastopile, so podale črke sledeči stavek: »Il faut s'armer«, to se pravi: »Moramo se oborožiti«. S tem stavkom je nastala seveda neprijetna situacija. Baletke so takoj izginile in pojavile so se na novo v vrsti, ki je dala sledeči stavek: »Il faut s'aimer«, to je: »Moramo se ljubiti«.

Hans Dominik:

Oblast treh

Tri dni pozneje me je pri izprehodu v gozdu zasledoval nek avtomobil. Naenkrat je obstal poleg mene. Še predno sem se zavedel, kaj da se godi, so me krepke pesti potegnile v voz, me zvezale in o-motile. Šele v ječi sem se zopet za-edel. Ko sem zagledal med sodniki tudi dr. Glossina, sem vedel, kdo da je pretaknil električni tok v laboratoriju.

Erik Truwor je poskočil.

»Naj pogine pes! Možnost imamo, da ga uničimo. Ali naj se bojimo morda posameznika? Proč z njim!«

Prijel je za aparat.

»Moritev in ogenj nad morje. Osvobodimo še mrčesa!«

Silvester je hotel odgovoriti. Hotel je kot raziskovalec in iznajditelj razložiti, da še ni možno točno merjenje na tako odaljen cilj, da bi ogenj in vihar poleg krivca mučil tudi tisoče nedolžnih. Toda ni izgovoril še besede, ko ga je prehitel mirni glas Soma Atme.

»Njegova usoda je spojena z našo. Izpolnila se bo, ko pride čas... Njena ura še ni prišla. Njegova usoda ga bo uničila, ko pride njegova ura... On je le orodje v rokah usode, kakor smo orodje v rokah usode tudi mi. Cilj bomo dosegli... mi... potom njega... Ko bo prišel usodni dan, se bo njegova usoda izpolnila...«

Atma se je zopet zaglobil v tiho razmišljanje. Erik Truwor je sedel nazaj k mizi. Njegovo razburjenje se je poleglo.

»Kaj lahko napraviš z žarilom tukaj?«

Silvester Bursfeld se je zopet zatopil v svoj problem. Kot poseben fizik in inženjer je nadaljeval:

»S tem majčkenim aparatom lahko dosežem telenergetično koncentracijo desetisočih kilovatov. Za večje množine energije moram napraviti večji aparat.«

Erik Truwor je prijel za daljnogled in je pogledal na vrhove gora na nasprotni strani reke.

»Ali vidiš samotno jelko nad Trollstei-
nom?«

Silvester je vzel daljnogled.

»Nemožno je zgrešiti jo.«

»Ali jo moreš zažgati?«

Smehljaj je preletel Silvestrov obraz.

»Če bi stala ona jelka v Kanadi, bi jo še mogel zažgati. Tako pa...«

Medtem je že prijel za svoj zabojček

in obrnil na njem nekaj vijakov.

Erik Truwor je z daljnogledom opazoval nasprotni breg reke. Videl je, kako se je z vrha jelke dvignil modrikast dim in kako so udarili plameni iz debla. Po dvajsetih sekundah je vse drevo bilo v plamenu. Po eni minuti je izginilo ter se izpremenilo v majhen kupček pepela. Toda ogenj se je razširil. Tudi sosedna drevesa so se užgala. V suhem juniju je mogel nastati tamkaj preko strašen gozdni požar. Erik Truwor je videl nevarnost.

»Gozd gori, Silvester! Ali moreš zaustaviti požar?«

Silvester je bil v svojem elementu.

»Tukaj se nudi pripravna priložnost, opazovati učinek aparata na zračni pritisk. V navpični črti nad gorečim drevjem bom koncentriral vročino. Vroči zrak mora s silo pritiskati navzgor. Od vseh strani pa morajo zaplati mrzli zračni valovi. Vihar mora pogasiti ogenj.«

Medtem ko je govoril, je vrtil vijak na zabojčku. Tudi brez daljnogleda se je lahko videlo, kako je nenadoma prišel vihar viti drevje na gori. Globoko so se upogibala drevesa. Tu in tam se je odlo-mil vrh. Toda vihar je takoj upihnil požar, kakor upihne človek gorečo svečo. Zmeren veter bi ogenj samo še hitreje razvnel. Vihar pa, ki ga je povzročil Silvester, je tulil tako ostro skozi drevje, da je v trenutku pogasil plamene in ohladil rdečezareča debla.

Obrat na pretikalu aparata in mir je zopet zavladal v naravi. Samo veliko, temno pogorišče tam daleč preko elfa je izdajalo, da se je zgodilo nekaj nenavadnega.

Erik Truwor je bil zapopadel teoretične osnove prijateljeve iznajdbe. Po njegovih zapisnikih je sam z aparatom razrušil stroj v Sing-Singu. Kljub temu pa ga je učinek čudovitega žarila ponovno silno presenetil. Njegove misli so hitele mnogo dalje, nego misli iznajditelja. Silvester Bursfeld je bil inženjer. Njega je zanimal le fizikalni problem in njegova izpeljava. Erik Truwor pa je v trenutku pregledal praktične možnosti, ki jih je vsebovala iznajdba.

Toda tudi Erik je bil tehnik in je znal računati. Desettisoč kilovatov je moralo uničiti posameznika, katerega zadenejo. Toda teh desettisoč kilovatov ne poime-ni ničesar za milijone ljudi. Mnogo večji aparati bodo potrebni. Milijon kilovatov mora učinkovati na njegov migljal na

poljubni točki zemeljske krogle. Šele potem bo imel v rokah oblast, o kateri je govorilo staro prorokovanje Tzonkape. Oblast nad vsem življenjem na svetu.

Razgovor prihodnjih ur se je sukal izključno okoli tehničnih stvari. O razmerju večjih žaril. O sredstvih za njihovo izgotovljenje. O potrebnem času za izgotovitev.

Stara Truworjeva hiša je bila najpripravnejši kraj za skrito delavnico. Šest stoletij že je preneslo staro zidovje. Dve nadstropji globoko so bile vsekane v živo skalo prostorne kleti. Meter debelo, iz granita zidano zidovje. Električni spoj z elektrarno ob elfu je dajal svetlobo, toploto in energijo v poljubni meri. Ta hiša naj bi bila delavnica, kjer naj bi Silvester svojo iznajdbo izpopolnil, povečal. Po neukrotljivi Erikovi volji izpolniti moral.

Silvester Bursfeld je iznašel svoj aparat v oduševljenju raziskovanja. Ker more tudi fizik iznaesti top, ne da bi pri tem mislil na učinek streljanja. Ugotovil je vse učinke koncentracije, pri tem pa malo pazil na natančno merjenje. Energetična stran problema ga je kot znanstvenika mnogo bolj interesirala, nego praktična uporaba iznajdbe.

Erik Truwor je takoj opazil to njegovo slabo lastnost. Opazil jo je in prisilil Silvestra s svojimi vprašanji in zahtevami, da išče in najde izboljšanja. Da najde vsaj teorijo točnega usmerjenja. Le če se bo moglo daljni cilj videti in zasledovati učinke energije, šele potem je oblast popolna.

Človek dejanja je prisilil učenjaka k trdnemu vztrajnemu delu, da napravi svojo iznajdbo še večjo, da napravi iz nje sredstvo v dosegu njegovih tajnih dalekosežnih načrtov in Silvester se je dal prisiliti k temu delu. Za cele ure in dneve se je tako poglobil v nove probleme, da je pozabil na vse drugo. Dokler ni našel, je iskal, nakar je napetost živcev polenjala in je prišla neizogibna reakcija.

V Maitland Castle, v dedni hiši Maitlandov, se je nahajalo to poletje mnogo gostov. Po stari angleški navadi je bilo obvezno le skupno kosilo. Ostali čas pa so lahko gostje prebili, kakor jim drago in iste svoboščine so se posluževali tudi

gostitelji. Prikazali so se enkrat tukaj, enkrat tam in se umaknili v svoje prostore, kadar jim je bilo ljubo.

Po senčnatem bukovem drevoredu, ki je vodil od gradu do železnih vrat konca parka, se je sprehajala lady Diana Maitland. Solnce se je že skrillo za visoki drevjem. Postalo je hladno.

Lady Diana se je tesneje zavila v svoje lahko svilen ogrinjalo. Krenila je na stransko pot, ki je vodila na z vrtnicami poraslo krožje.

Od nasprotni strani ji je prihajala naproti postava, v kateri je spoznala dr. Glossina. Nehote je obstala. Njen čut ji je dejal, da naj se izogne srečanju. Že se je hotela obrniti in oditi nazaj v drevored. Toda misel, da jo je dr. Glossin najbrže tudi že spoznal, jo je pognala naprej po poti, ki je bila ograjena z najkрасnejšimi vrtnicami.

Dr. Glossin je obstal tesno ob njej. »Priznati moram, lady Diana, da sem redko videl tako krasne vrtnice, kot so tukaj. Ali ljubite vrtnice?«

»Zelo, gospod doktor. Toda pogled na nje mi je ljubši od njihovega vonja. V so' me moti njihov opajajoči vonj.«

»Ah kako škoda se neštevilne šopke, ki ste jih sprejemala vsak večer, ko ste v Metropolitan - operi očaravala poslušalce.«

Lady Diana je odtrgala vrtnico in si jo zataknila za pas, ne da bi odgovorila na vprašanje. Sicer je sama tu pa tam govorila o svojem prejšnjem življenju, toda ni videla rada, da je isto omenjal kdo drugi.

Zdelo se je, da dr. Glossin ni razumel miglaja.

»Ure, ko sem se mogel diviti vašemu krasnemu glasu, spadajo k najlepšim v mojem življenju. V posebno lepem spominu so mi ostali večeri, v katerih ste nastopili skupaj s Frideric Boycem. Nikdar niste bili glasovito bolj razpoloženi, kot takrat.«

Lady je lahko zardela. Take besede iz ust tako malo poznanega človeka so pomenile grobo netaktnost ali pa...

Zaslutila je sovražnika in menjala je taktiko.

»Ali ste prijatelj godbe, gospod doktor? Morda eden izmed mnogoštevilnih poklanjalcev vrtnic?«

Dalje prihodnjič.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinata: vsaka beseda 30 p. najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p. najmanjši znesek Din 10.—

Iščem 3 do 4 sobno stanovanje za takoj. Ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro »Trgovca« 22

Kupim majhno blagajno Wertheim, numerator, majhno polico za knjige. — Naslov v Upravištvu »Večernika« 57

Vrtnarja za cvetlice samskega ali oženjenega par brez otrok se išče. — Ponudbe z zahtevo plače na Jugomosse, Zagreb, Zrinjevac 20, pod šifro »Vrtnar« 68

Trije dijaki iščejo v bližini gimnazije mirno sobo z zajtrkom. Cenjene ponudbe na upravo »Večernika«, pod »Dijaki« 66

ZA VAŠE ZDRAVJE I

Točilnica

z delikateso in manjšim stanovanjem se takoj odda. Ponudbe na upravo lista pod »Takoj«. 70

Sretnu Novu godinu 1928

želi štovanemu občinstvu pravoslavne vere

Hinko Kosič

restavracija »Vetrinjski dvor« Maribor, Vetrinjska ulica

Podpisani prekličem in obžalujem kar sem o g. Hansu Glawitschu napram gg. Tischlerju in Borstnerju govoril ter se g. Glawitschu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Jos. Leyrer

Samo do 24. januarja še

azprodaja

radi izpraznitve lokala

po izvanredno znižanih cenah. Priložnostni nakup vseh modnih predmetov za gospode, kakor srajce, moderni ovratniki in samoveznice, sukno, fini moški čevlji itd. pri

Jos. Karničnik, Slovenska ul. 10

Zgodovinski roman

„Serenissima“

ki se vrši v Benetkah in je pisan s prapovednim razkošjem Sienki-ewiczewih povesti, bo vse leto izhajal v mesečniku

„Ljubljanski Zvon 1928“

Ljubljanski Zvon, ki velja za celo leto 120 Din, za pol leta 60 Din, za četrt leta 30 Din, za inozemstvo 150 Din, se naroča v

Knjigarni Tiskovne zadruga, podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta 13

JURISTI!

NOVO!

NOVO!

OBCNI DRŽAVLJANSKI

ZAKONIK

v slovenskem prevodu je pravkar izšel. Cena knjigi Din 150, po pošti Din 155

Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 13